

בקי ב
ספרי
בן
הרב
ישראל
קטע
ד"ר
מדרש
הרב
סדר
בן
ממני
קאט
שלשה
הב
דרשות
ד"ר
סליחה
ד"ר
שופר
שטן
גופי
רמיות
חיים
אגרות
וחת
אבר
שרג
על כר
מקור
דפוס
יחזק
דפוס
סרונ
על ס
גולד
איגרות
יהוד
ר' אל
ברוך
חווה
שיל
חתימ
א"ל
סרונ
עוד לא
גרש
מרד
הערת
העור

ספרי הרב ראובן מרגליות ז"ל *

נרשמו על-ידי
נפתלי בן-מנחם

[1] זה ספר תולדות אדם... שמואל אליעזר אידילס זצ"ל >הנודע בשם מהרש"א<... עם... הרבה הערות מבקרות בעומקי חדושו... ממני הצעיר ראובן מרגליות מלבוב...

לעמבערג, תרע"ב [1912]. צה, [3] עמ'. 8°.

הסכמות: ר' משה באב"ד, לבוב, ו משפטים תרע"ב; ר' אברהם בנימן קלוגער, בראדי, ב אדר תרע"ב.

[2] זה הספר קב בשמים; כולל קב הערות... והגהות... על דברי רבותינו בעלי התוספות... ממני... ראובן מרגליות... נדפס... ע"י ר' שלום צוערלינג... לבוב, תרע"ג, 1913. כז, [1] דף. 4°.

הסכמות: ר' מאיר אריק, ילוויץ, ו שלח תרע"ג; ר' אליעזר דייטש, באניהרד, יז סיון תרע"ג; ר' אליעזר סג"ל מישעל, טורקא, ו שלח תרע"ג; ר' צבי יחזקאל מיכלזאהן, פלונסק, י סיון תרע"ג; ר' יוסף במהר"א [ב"ר אברהם אבוש לעוונשטיין], סעראצק.

[3] דרוש ליום עלות על כסא מושלים אדונינו הקיסר קארל הראשון... מהרב ראובן מרגליות מלבוב... לבוב, [תרע"ח, 1918]. [8] דף. 8°.

[4] דפים משמאל לימין גרמנית, עם שער מיוחד: Festrede anlässlich des ersten Jahrestages der Thronbesteigung... Karl I. von Rabbinatekandidat Rubin Margulies...

החוברת נדפסה בעשרים טפסים.

[4] ספר קוי אור; תוכנו חקרי הלכה במשפטי הישוב המדיני בארץ ישראל ומאמרים שונים בהרבה מקצועות התורה ודברי ימי ישראל. חוברת ראשונה, כוללת: א) יסוד המשנה ועריכתה. ב) בתי המשפט בא"י. ג) כולל חייב — זכאי. ד) רופאים ורפואות בתלמוד. ה) משפטי גר תושב. ו) משיח לישראל. ממני ראובן מרגליות... Lwów, [תרפ"א, 1921]. עט, [3] עמ'. 8°.

לא הופיע יותר.

[5] טל תחיה; חקרי הלכה על בתי המשפט בארץ ישראל, רופאים ורפואות, ומשפטי גר תושב, [מאת] ראובן מרגליות מלבוב. הוצאה שניה מקובץ „קוי אור“ [Lwów תרפ"א, עמ' מא-פ]...

* רשימה זו סדר כרונולוגי לה, אבל אם ספר נדפס פעמיים או יותר לא הפרדתי בין הדבקים. היא אינה כוללת אלא ספרים. לשם השלמות הוספתי גם תדפיסים, עד כמה שידעתי עליהם.

ספרי הרב ראובן מרגליות ז"ל

Lwów, [תרפ"ב, 1922]. ד, מא-עט, [6] עמ'. 8°.
עמ' מא-1: ד"ס מתוך „קוי אור“. עמ' 2-6: מלואים.

[6] יסוד המשנה ועריכתה; סקירה כללית על השתלשלותה וסדורה. הוצאה שניה...

Margulies, Lwów, [תרפ"ג, 1923]. [1], ה-לט, [1] עמ'. 8°.
נדפס ראשונה בספרו „קוי אור“, Lwów [תרפ"א]. ד"ס מתוך הוצאה זאת.

[7] יסוד המשנה ועריכתה... הוצאה שלישית, מחדשת... Lwów, הוצאת R. Margulies, (הקד' תרצ"ג [1933]). סח עמ'. 8°.

[8] יסוד המשנה ועריכתה... הוצאה רביעית עם מלואים... תל-אביב, „מוסד הרב קוק“, ירושלים, תשט"ז [1956]. פ עמ'. 8°.

[9] ספר חסידים שחיבר רבינו יהודה החסיד ז"ל עם פירוש מספיק מלוקט מפירושי הר' סעדיה חלאוונה, ר' דוד גרינהוט והר' דוד אפטרוד ז"ל. ברית עולם; הערות... ר' חיים יוסף דוד אזולאי ז"ל. ונלוה להם הגהות מקור חסד; מראה מקורים לתנהו מילי דחסידותא... ציונים לכל המובא מדבריו להלכה בפוסקים אחרונים, והערות שונות לבירור שיטת רבינו בספרו וצוואתו. עם תולדות רבינו וקורות ספריו ממני... ראובן מרגליות. ועוד נוספו בהוצאה זו עשרים ושנים מעלות הוספות והגהות חכמי הדור ובראשם... ר' מאיר אריק שליט"א אבד"ק טארנא. (Lwów, הוצאת R. Margulies, [תרפ"ד, 1924]. [3], 11, [2], 25-6, [1], 320-21, 223 [1] 492, 51 עמ'. 8°.

[10] ספר חסידים שחיבר רבינו יהודה החסיד עם פירוש מדברי רבי סעדיה חלאוונה, רבי דוד גרינהוט ורבי דוד אפטרוד. ברית עולם מאת רבי חיים יוסף דוד אזולאי. מקור חסד, מקורות ציונים ופירושים, מאת ראובן מרגליות... ירושלים, מוסד הרב קוק, תשי"ז [1957]. [3], תריא עמ'. 8°.
עמ' [א]-ט: תולדות רבינו יהודה החסיד. עמ' [י]-לד: צוואת רבינו יהודה החסיד, אזהרות נוספות לצוואת ר"י החסיד.

עמ' [לה]-מג: מילי דחסידותא לצוואת ריה"ח מהגאון... ר' אברהם דוד [וואהרמאן] זצ"ל מבוטשאטש. עמ' [מד]: צמח צדק ממרן... ר' מנחם מענדל [שניאורזאהן] מלובאוויטש. עמ' [מה]-מח: הגהות מהרש"ם... ר' שלום מרדכי הכהן [שוואדראן] זצ"ל מבערזאן. עמ' [מט]-נ: קול יהודה מהרב... ר' ישראל לייב וואלפסבערג הי"ד, חבר בי דינא רבה בלבוב. עמ' [תקצו]-תרא: הערות מאת הרב צבי יהודה הכהן קוק.

[11] ספר חסידים... (הדפסה שניה מאמהות). ירושלים, מוסד הרב קוק, (תש"ך [1960]).

[12] ספר חסידים... (הדפסה שלישית מאמהות). ירושלים, מוסד הרב קוק, (תשכ"ד [1964]). [3], תריא, 8 עמ'.
8 עמ': מלואים ל„מקור חסד“ למהדורה השלישית.

ספר חסידים השלם

לרבינו יהודה החסיד

עם הערות ומילואים
מגדולי הדורות

הוצאת

שיווק ויצוא של ספרי יהדות
ירושלים תשמ"ה

ספר חסידים

שחיבר

רבינו יהודה החסיד ז"ל

עם

ברית עולם

פירוש

הר"ר סעדיה חלאוונה, ר' דוד גרינהוט, מסמך מלוקט מפירושי
מסמך רב האי גאון וחסיד מפורסם מוה"ר חיים יוסף דוד אולאי ז"ל.
והר"ר דוד אפסרוד ז"ל.

ונלווה להם הגהות

מקור חסד

מראה מקורים להנהגו מילי דחסידותא
מתלמוד בבלי ירושלמי מדרשים וספרי הראשונים,
ציונים לכל המוכא מדבריו להלכה בפוסקים אחרונים,
והערות שונות לבירור שיטת רבינו בספרו וציאות,
עם תולדות רבינו וקורות ספריו

ממני

צעיר התלמידים

ראובן מרגליות

ועוד נוספו בהוצאה זו

עשרים ושתיים מעלות הוספות והגהות חכמי הדור
וכראשם

מסמך הגאון המובהק

כש"ת מוה"ר מאיר אריק שליט"א אבדיק טארנא.

©

כל הזכויות שמורות להוצאה לאור

"נתיבה"

ירושלים, טל. 280887. ת.ד. 5626

ב"ב, טל. 03-791281

נדפס בארץ-ישראל תשמ"ה
PRINTED IN E. ISRAEL 1984

מחייבי כריתות אף כשוגג דהוי מצהכ"ע לא קיים פ"ר ולכן סתם רבינו דלא קיים פו"ר.
ס"י תקלב. לא תהיה לו כנושה כי יאמר וכו' משטחיות דברי רבינו נראה דכל
המלוה בריבית עובר על לאו זה כשיטת המ"מ פ"ד דמלוה אף שאינו
דוחקו לפרוע וכו"ה דעת ההינוף מ"ע ס"ז דמשמעות רש"י ז"ל ס"פ איוהו נשך
הוא רק בתבעו ודוחקו ועי' תוי"ט ס"פ א"ב ובמהר"ם ש"ך שם כתב מסברא דנפשי
דכל מלוה בריבית עובר על לאו דלא תהיה לו כנושה ולא וזכיר מדברי המ"מ וההינוף.

מלואים להגהות מקור חסד

ס"י קנו. שום דיבור מן הקב"ה וכו' והעיר מרן הגאון רמ"א שליט"א שם להוכיח
מדברי רבינו שההור"ר מהקב"ה מית' ומלאתי שהגאון רש"ק כהנאווי
חכמת שלמה אור"ו ס"י פ"ה נסחפך בזה והביא מיומא ז' ע"ב דקאמרו גבי ל"ך
דכתיב והי' על מלחו חמיד מי לא בצי עייל לכה"כ והי"ל להקשות מה יעשה כהך
קרא דשוי' ה' לנגדי חמיד אלא נ"ח דההור"ר מהקב"ה מותר ויש להעיר מאמרם
במנחת מ"ג ע"ב בשעה שנגס דוד לבית המרחק וראה עלאו עומד ערוס אמר ר'וי לי
שאמור ערוס בלא מלוה וכו' ולהאמר הכי יכול לקיים מלוה זו ועיין בשו"ת הלכות קטנות
ח"ב ס"י ג"ז שנשאל אי מותר לדבר במוקומות שאינם נקיים בעשיית מלות כמו ל"ך וגקנה לולב
והעיר שם ממה ששוחטים ובודקים בבית מטבחים ונגמסים בל"ת לכה"כ [ועיין בראבי"ה
שו"ת ס"י קס"א שהביא הכתוב בש"א כ"ד וז"ל שאל המלך להסך את רגליו גו' ויקס דוד
ויכרות את כנף המעיל שדרשו חז"ל שמעיל זה של ל"ת היה לכן ויך לב דוד לבי שנשאר שאל
בכלאים שלא בחקים מלוה והוכיח הראבי"ה מכאן שמוה"ר לכו"ס בשלח לבית הכסא לעשות
לרכיו ומהפלא שרבינו בעל ספר חסידים בס"י חש"ה הוכיח מהך דשאל שמעטין כל מלות
ש"ס ב"י ליות ועיין בדברי הטו"ז באור"ח ס"י כ"א ס"ק ג' שלי"גתי בהגהותי שם] וחילק בין
לכחילה לדיעוד ע"ש. ושמעתי שמרן הקדוש מלובלין ז"ל נחקקה פעם אחת על אשר כתיב
השמר יך פן השכח את ה' אלהיך והנה כל השמר פן ואל אינו אלא ל"ת א"כ כשמסיח העמו
מלחשבו בסי'הבך הכי זה עו"ר בכל רגע ורגע על לאו זה והעיר אוהו מד מן חזריא קדישחא
על חשנה דפאה רפ"ז כל זית ש"ס לו בס' הכס"ס בשמו ובמעשיו ובמקומו א"ס שכתו אינו שכתה
מפני שהוא עתיד לזכרו לאחר זמן ומעשה מי ידמה לו ומי יסוה לו יהבך שמו אשר מה רבו
מעשיו והוא מקומו כל עולם ובטח שכל אדם מישראל עתיד לזכרו ויקבל עליו עול מלכות
שמים א"כ גם העלמה זו אינה שכתה ודפח"ח:

ס"י שכ"ג. בל"ה. חבר עם ס"ח שטלן וקפדן. עיין בס' אגרא דפרקא אות כ"י
ונכפל שם אות מ"ה שהביא מההקנים מההקנים [וזו
בהקדמת ההק"ז ב' ע"א] מאן דלית ל"י תפילין בשעת ק"ש וכו' ובה"א שעה רגוה כפינתא
וכו' ואף הכי אינה רגוה יתיר על ככל כי ישבע לחם דאיתמר בה לכו לחמי בלחמי דאיתו
קמאן נבל בממוניה נבל שמויה דלאו אינה נדיב ולא אינה מזרעא דא הן דאיתמר עליהו נדיבי
עמיס נאספו דהא קמאן אינה עני הדעת וכו' נשמע מן דברי החקוקים הללו דקמאן גרע
יותר ממי שאינו מניח הפילין עכ"ל:

ס"י תלב. ד"ר מוליאין אותו לכה"ק בעגלה וכו' ומש"כ בהערה ב' שם יעוין בשו"ת ט"ז ט"ז
ודעת מהרורא תליתא ח"ב ס"י כ"ל"ס ומהרי"א הלוי ח"א ס"י קע"ב:

משנת חסידים

מהרב הגאון מוה"ר יקותיאל ארי' קמלדער נ"י.

בעהמ"ם בוקר יורח. אהל מועד. חרושי הר"מ. מופת הדור. אם לבינה. חרותא
דשמעתתא חסידים הראשונים ועוד:

ספר חסידים ס"י ה. הוכיח הוכיח כו' אפי' באחת מן המלות רמ"ח עשה כו' בס'
היב"א גמא ממרן הפרמ"ג בסה"ס חקירה ד' נסחפך
א"ס מחייב להוכיח במ"ע כיון דמלות הוכחה היא מדין ערבות וערב אינו משועבד
רק שלא יפסיד הלוא אבל לא שירות ע"ש וספקו מפורש בדברי רבינו והסברא י"ל
דבמ"ע לפעמים ג"כ איכא פסידא דבעידן דרוחחא עונשין גם על מ"ע כבמנחת מ"א
ועיין רמב"ם פ"א מהל' אי"צ הל"ח שלפנא"ם גם ב"ד של מטה עונשין על מ"ע
ע"ש:

ס"י טט. הן קטנים כו' עיין רמב"ם פ"י מהל' חובל כל המכה אדם כשר משראל
בין קטן וכו' ה"ז עובר בל"ת וכו' והכ"מ לא הראה מקור ד"י להשוות
קטן וגדול והטור בחו"מ ס"י ח"כ השמיט חיבת קטן והרי גם רבינו משה קטן לגדול
ועיין בשו"ת מהרי"א יעלה חו"ד ס"י רמ"ה וס"י רמ"ט שטרם למלא מקור לזה:
ס"י צ. ודו"ה מודיע לבטל הטלית. דבר חדש הוא דוכין לאדם שלא בפניו ל"ש רק
היכא שנתלה זה שוכו לו אח"כ כששמע זכיה שיטת הרמב"ן מובאה
בה"מ פ"ד מהל' זכ"י ומחנה וכ"כ הרשב"א קדושין כ"ג ד"ה ולענין פסק ועיין בשו"ת.
מחנה אפרים הל' זכ"י ס"ו שהאריך בזה ועי' נדרים ל"ו ע"ב החורס משלו על של חבירו
ל"ך דעת או לא ובר"ן שם:

ס"י קיד. השמנה מנהג ראשונים כו' עיין בענין זה בשו"ת שבות יעקב ח"א
בחדושים למס' ברכות ב"ה בעור שפלל ע"ז:

ס"י קלח. איך יתכן למשה לשכר את הלוחות כו' הנה כיו"ב בסנהדרין ז' ע"א על
אהרן שחטא בשביל שזכו ישראל וכן דוד חטא להורות האובה וכן
ישראל עיין מס' ע"ז ד' וז"ע דהלא אין אומרים לאדם חטא בשביל שזכה חבירך אלא
ע"כ ל"ל דבשביל שזכו רבים שאני ובס"מ הולאת מק"ג ס"י קכ"ה מבואר שג"ה דעת
רבינו:

ס"י קלט. אם שמעת איש מלמד טעות לתלמיד כו' עיין פסחים פ"ג שורפין אות
לפני הבירה מעלי המערכה כדי לביישו מיהו מעלי מערכה בעי שלא
לבייש את מי שאין לו וכי החו"ט שם מכאן נלמוד דאף מי שראוי לביישו למנדר
מילסא מימין אין לביישו רק מעט ולחוס על כבודו וכו"ה דעת רבינו דאע"פ דראוי
לבייש למי שמלמד טעות דשכתא כיון דעל על ד"ב כיא ע"כ מימין אין לשפוך דמו
ועיין סוטה ל"ב ע"ב מפני מה הקנו חפלה בלחש שלא לבייש עוברי עבירה כו':

ס"י קסד. הביאו את כל המעשר כו' עיין מכות כ"ג פ"ב מעשר מגיל דהסכימה
דעת הקב"ה עמהם דכתיב והביאו גו' הרי דה"ס מפרש מקרא זה
על תרומת מעשר של חבואה ועיין שבת ל"ב ע"א בעין ביטול שו"מ כי וא"ס נותן וכו' שאל
בחנוני גו' הרי ג"כ שפרש מקרא זה על חו"מ דחבואה וז"ע ועיין בחדרש בוש"ט פ"ז ב"ן
שאנו גולים מקיימים אנו מלות מעשרות עיי"ש וע"כ מעשר כספים מבואר דלא כמ"ש
בתשובה מאהבה ס"י פ"ז ועיין ב"מ יו"ד ס"י של"א דאין חיו"ב כמעשר כספים בזה"ז

ע"א ד"ה אכן חזקה לנוקין והא"ש הקונה גרם חילול השם כי דברו בזה וכסוף דברי
 רה"ג בהשקפה שהיה ע"ה שחזר שבר תצניחו קרוב לקבל פרעניות מלקבל שבר כי
 עשה שם שמים פלסטר וכו' וע' בהנהגות הגרע"א ליו"ד סי' רמ"ו והמוכר אם באמת
 ובתמים מ"ל ודואג על אשר עשה הלא אלהינו רב הסליחות וטוב לו כי יפור זה
 הסכסוך לעמים מהיננים וילך בדרכי הסבובה שהיו לנו רבותינו ויהי רחום יכפר:
 סי' תתקס"א. **אע"פ** שאמרו אם אומרים לאדם למדת מס' פלונית יכול לומר לא
 למדתי אם איש אמת הוא שאינו מדבר שקר לא יתכן לומר
 מן לאו הן ומתן לאו וכו' נראה מקירו בבראשית רבא פס"ה עד אשר אבא
 אל אדוני שצירה אר"א חזרנו על כ' המקרא ולא מלינו שהלך יעקב אבינו אללו
 עש' להר שציר מימיו אפשר יעקב אבתי היה ומרמה אלא אמיתי הוא ובא אללו
 לעתיד לבא וכו' הרי שלא יתכן לאיש אמת שיאמר על לאו הן אבל הותר לו לומר
 דבר המשחמט לחרי אכפין שעשו הוא דעשני נפשי' וכו' בתנחומא פ' תולדות
 אצ"פ שאם אומרים שיקר יעקב לא שיק' אלא אמר אנכי יעקב עשו בזורך וכו'
 ועיין בזהר חולדות קל"ט ע"א. והרבינו בחי' פ' וישלח כתב דרשו רז"ל כראות פני
 אלהים א"ר יוחנן מותר להחניף לרשעים בע"ה' שנאמר כי על כן וגו' ופליגי דר'
 פדת דאמר ר' פדת כתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני וכתיב כי לא לפיכס
 חנף יבוא (כעלם ממנו מקום דברי ר' פדת אלו בדרז"ל ועיין בסוטה מ"א ע"ב)
 דעת ר' יוחנן שמוחר להחניף את הרשע שכאן החניף יעקב לעשו ודעת ר' פדת שאף
 מפני היראה חסור שנאמר וכו' ומה שהחניף יעקב לעשו חגיפה כזאת מותרת לפי שהיא
 לשון כטל שתי משמעת שבה ולגנאי שהרי ראיתי לשון ביזוי וכן אלהים לשון ע"ז
 (לפי הוראה זו עושה קודם חול וכ"כ בס"ח סי' קע"ח עיין ב"ו) ואם יבין הרשע לשון
 השבח אין לחוב בזה וכמו שדרשו רז"ל איהי מטעי נפשי' אלא לא מטעינא ל"י וכן
 החירו כתבים לח"ה לומר עובדא דנורא אלא כדי שיניחו לו את המכס לפי שהוא
 לשון ע"ז כגון מולך או עבד השי"ת שנחשל לאש שכתוב בו אש אוכלה הוא ולשון כזה
 הנשמע לשתי פנים מפני היראה מותר אפי' לר' פדת עכ"ל הרבינו בחי' ועיין בבראשית
 כ' י"ב וגם אמנה אחותי בת אבי היא ובזהר פ' וא"ל כ"ג ע"ב ובס' אגרא דפירקא
 אוח קס"ה.

ובן דייקו והני ס"ה ע"ב שזוהר לו לאדם דשנות מתני השלום והביאו רא"י
 משרה אמנו בתעבה אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדוני זקן שהמניעה
 ממנה וממנו והשי"ת לא הזכיר אחרי כן אך אשר אמר ואני זקנתי שזהו אחרי
 בלותי וכו' ולא הזכיר כלל אשר חשבה ואדוני זקן וזהו אך שינוי אבל אמת לאמתו
 וכן משאר אמרו שבתי יס' אביך לזה וגו' שבאמת רמז ע"ז יעקב אבינו בחפזו ללמד
 עליהם סגנוניא לפני יוסף ואמר וישמחוהו בעלי חלים יג"י מ"ד אביר יעקב וגו' וגם
 המה אמרו שא לא פשע עבדא אלהי אביך שהמה אך עבדים ביד מסבב הסיבות וע'
 רש"י יבמות שם ס"ג ע"א ד"ה טעמא מלפך את לא תיעבד הכי. וכן דייקו בכתובות
 ע"ז ע"ב באמרו דכי היכי דלא לחיק עיבותא לנפשי' מותר דשנות. ואשר הביאו
 שם דא"ל רשב"י לריב"ל נראה הקשה בימך א"ל הן כי הכי דלא ליחזוק טיבותא
 לנפשי' הכוונה דאמר לישנא דמשחמט לחרי אכפין כי הן במשטא כמו אין כענין אין
 הכי נמי עיין מת"כ פ' לך עה"פ ושרה עקרה אין לך ולד ובהגדל"ח נדרים ס"ב
 ע"ב

ע"ה ונודעים דברי הגר"א מובאים בהגדל"ח שבת ט"ו ע"א לפרש מ"ג דעדות
 פ"א מלא הין וכו' וכעין זה מובאר בהגיע"ן י"ד ע"א ועיין בגמ' ב"ק ל"ג ע"א
 ר"א יש הן שהוא כלאו וכו'. ובה יאירו לנו דברי הגמ' חולין מ"ט ע"א יתיב
 רב אחא בר אבא קמי' דרב הונא ויתב וקאמר אחר ר' מלך אריב"ל הלכה כר"ש
 א"ל. מ"ך ערבאה קאמרת אין הלכה כר"ש קאמר כי סליק ר"ז אשכח' לרב ביבי
 דיתב וקאמר א"ר מלך אריב"ל הלכה כר"ש א"ל חיי דמר דאנא ור"ח בר אבא ורב
 אסי אקלעין לאחרי' דר' מלך וא"ל אי אמר מר הלכה כר"ש ואמר לן אין הלכה
 כר"ש וכו' שלכאורה יפלא מאין הרגלים שנחשטה השמועה משמ' דר' מלך שאמר
 שהלכה כר"ש וגם יפלא סגנון רב הונא באמרו מלך ערבאי קאמרת שהפיל ללא
 לורך אחרי דאיידין ב"י ומאי נפ"מ אי ערבאי הוא אי ממקום אחר, אמנם ברור שרב
 הונא רלה להעמידו על שרש טעותו מהיכן יא' הדבר 'שאמרו משמ' דר' מלך שהלכה
 כר"ש ולפי שבני ערב נחלפים במחלפים בהברת אותיות עיין בר"ר פס"ד לכן כאשר
 נשאל ר' מלך אי הלכה כר"ש נשמע להם שהשיב הן הלכה כר"ש ורב הונא שהיה
 מופלג בחכמה ודיבר בלישנא דחכימא הצירו ברמיזא מלך ערבא' קאמרת הוא באמת
 אין הלכה כר"ש אחר ואתה הוא שטעיתו בהברתו וכן נראה בגופא דעובדא שבמוע"ק
 כ"ב ע"א גמירי חברי' דר' אבא בר חי"א וכו' אר"י הלכה כרשב"ג בטריפות וכו'
 אחר מר הלכה כרשב"ג בטריפות א"ל אני אין הלכה אמרי וכו' שח"ו לא הציד
 שקר אך שטעה בדבר העשוי להחלף ועיין בגדרים כ"ה ע"ב הדין אמר שבוטא
 דהכי אמר רב והדין אמר שבוטא דהכי אמר רב דכל חד וחד אדעתא דנפשי' שפיר
 משחבט ועיין בפ' הר"ן שם ותתישב קושיה התוס' שבוטא כ"ו ע"א ד"ה לבך אנכך
 ועיין כתובות ק' ע"א מר סבר הכי הוי מעשה ומר סבר הכי הוי מעשה וכבר
 נחתי אל לבי והסתוננתי בדוכתי טיבי שלכאורה נראה כאלו משום כסיפותא אמרו מה
 שאמרו ובאמת המעיין ימצא כי תורת ה' אמת צפיהם ועולה לא נמלא בשפתם ועוד
 חזון למועד בר"ה:

תולדות החסידים

וגלוח אליהם	רבינו יהודה חסיד	רבינו יהודה חסיד
אזהרות	בן רבינו שמואל	שיר ליאון בן רבינו
וצוואות מרבינו	החסיד שפירא	יצחק מפריז תלמיד
יהודה חסיד	תלמיד רבינו אפרים	רבינו יצחק הוקן
משפירא,	הנקרא רבינו יקיר	רבם של בעלי התוס'
	מרענינשפורג וצללה"ה.	וצללה"ה.

עם הערות המתיחסות להם ורצפתי בתוכם
תולדות איזה גאונים המובאים שם וקראתי
אותם בשם

מנחם ציון

ועלים לבחינה

מספר חסידים ופי' חסרי אבות. | ומספרי מדרש חכמים על תג"ך.

מ א ת י

מנחם אליעזר מאהלער נ"י בהרב וכו' מויה יצחק אשר ז"ל.

קראקא

לפרט תרנ"א לפ"ק

בדפוסו של יוסף פישער, גראדנאססע נ' 62.